

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11
The 11th STOU National Research Conference

การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร
ในพื้นที่อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง
Adoption of Mangosteen Production Technology According to
Good Agricultural System of Farmers in Kuan Kanun District, Pattalung Province

เสวิกุล นุ่นเกลี้ยง (Sewikul Nunklieng)¹ บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)²
พลสรานย์ สรารณมย์ (Ponsaran Saranrom)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร 2) ความรู้ แหล่งความรู้ ความคิดเห็นและแรงจูงใจเกี่ยวกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร 3) การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร 4) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร และ 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกมังคุดกับกรมส่งเสริมการเกษตรในปี พ.ศ. 2562 จำนวนทั้งสิ้น 821 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรทาร์โร ยามาเน่ ที่ค่าความคลาดเคลื่อน 0.07 ได้จำนวน 164 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยการจับสลาก เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 63.55 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีประสบการณ์ที่เหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมภาพรวมอยู่ในระดับมาก และแรงจูงใจต่อการปลูกมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน 3) เกษตรกรมีการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมในระดับมาก 4) ระดับความคิดเห็นและระดับปัญหาในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ การยอมรับเทคโนโลยี การผลิตมังคุด ระบบเกษตรดีที่เหมาะสม จังหวัดพัทลุง

¹ นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช n.sewikul@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bumpen.keo@stou.ac.th

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Ponsaran.sar@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study 1) basic personal, social, and economic conditions of farmers 2) knowledge, knowledge resources, opinions and motivations to mangosteen production technology according to good agricultural system of farmers. 3) the adoption of mangosteen production technology according to good agricultural system of farmers. 4) factors related to the adoption of mangosteen production technology according to good agricultural system of farmers. and 5) problems and suggestions to mangosteen production technology according to good agricultural system of farmers. The population in this research was 821 farmers who had registered as mangosteen production farmers with Department of Agricultural Extension in the year 2020. The sample size of 164 people was determined by using Taro Yamane formula with the error value of 0.07 and simple random sampling method by lotto selection. Data was collected by conducting interview and was analyzed by using statistics such as frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation, and multiple regression analysis. The results of the research showed that 1) the average age of most of the farmers was 63.55 years. They completed primary school education level, had the average experience in mangosteen production of 15.74 years and had the average mangosteen production area of 1.91 Rai 2) Knowledge regarding mangosteen production, overall, was at the highest level. Knowledge resources about mangosteen production according to good agricultural system, overall, was at the moderate level. The opinions towards mangosteen production according to good agricultural system, overall, were at the high level. The motivation, towards mangosteen production according to good agricultural system, overall, was also at the high level. 3) Farmers adopted mangosteen production technology according to good agricultural system at the high level. 4) The level of opinions and the level of problems in mangosteen production according to good agricultural system were related at statistically significant level 0.01 with the adoption of technology in mangosteen production according to good agricultural system. 5) The problems and the suggestion in mangosteen production according to good agricultural system, overall, were at the high level.

Keywords: The Adoption of Technology, Mangosteen Production, Good Agricultural System, Pattalung Province.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

บทนำ

ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตไม้ผลเขตร้อนที่สำคัญของโลกโดยเฉพาะมังคุด ซึ่งเป็นผลไม้ที่มีเอกลักษณ์ทั้งด้านรูปร่างของผลที่สวยงามและรสชาติดีจนได้รับฉายาว่าเป็นราชินีของผลไม้ “Queen of Fruits” และมังคุดจัดเป็นผลไม้ที่มีศักยภาพสูงในการส่งออกของประเทศไทย ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต มีแนวโน้มว่ามังคุดจะมีความสำคัญมากขึ้นอีกด้วย สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช (2562, น. 1) ระบุว่าปัจจุบันไทยเป็นประเทศที่ส่งออกมังคุดไปยังหลายประเทศ เช่น จีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเนเธอร์แลนด์ โดยมีมูลค่าการส่งออกปีละมากกว่า 1,500 ล้านบาท แม้ว่าประเทศไทยจะสามารถปลูกมังคุดได้ในหลายจังหวัด แต่ผลผลิตมังคุดส่วนใหญ่มาจากภาคตะวันออกและภาคใต้ โดยแหล่งปลูกมังคุด 5 อันดับแรกของประเทศไทย ได้แก่ จันทบุรี นครศรีธรรมราช ชุมพร ตราด และระยอง เมื่อพิจารณาในส่วนการผลิตมังคุดของภาคใต้ในปี 2563 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2563, ออนไลน์) ระบุว่า มีเนื้อที่ยืนต้น 246,258 ไร่ เนื้อที่ให้ผล 230,826 ไร่ ผลผลิตรวม 125,038 ตัน เมื่อพิจารณาในส่วนการผลิตมังคุดของจังหวัดพัทลุง ในปี 2563 ระบุว่าเนื้อที่ยืนต้น 12,586 ไร่ พื้นที่ให้ผล 11,354 ไร่ ผลผลิตรวม 3,375 ตัน สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง (2563) ระบุว่าพื้นที่ปลูกมังคุดในจังหวัดพัทลุงมากที่สุด คือ อำเภอกงหรา รองลงมา คือ ศรีบรรพต ศรีนครินทร์ ป่าพะยอม ควนขนุน ตะโหมด เมือง เขาชัยสน ป่าบอน บางแก้ว และปากพะยูน ตามลำดับ ประเทศไทยจัดว่าเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของโลก ในแต่ละปี มีผลผลิตสินค้าเกษตรมากมายหลายประเภท ซึ่งปัจจุบันการเพาะปลูกมีได้มั่งน้น เพื่อบริโภคภายในประเทศเพียงอย่างเดียว ยังส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศทั่วโลก สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช (2562, น. 16) ระบุว่าประเทศไทยเป็นประเทศผู้ผลิตและส่งออกมังคุดที่สำคัญอันดับหนึ่งในตลาดอาเซียนและตลาดโลก โดยมีจีนเป็นประเทศผู้นำเข้ามังคุดที่สำคัญของโลก อย่างไรก็ตามความต้องการของตลาดโลกยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เกษตรกรไทยควรเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน โดยการเน้นการปรับปรุงมาตรฐานระบบการผลิตสินค้าเกษตรเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดส่งออกมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้มาตรฐานระบบการผลิตสินค้าเกษตรที่กำหนดและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ คือ มาตรฐานเกษตรอินทรีย์และมาตรฐานระบบระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP) ในสถานการณ์ปัจจุบันการผลิตมังคุดของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ยังต้องมีการพัฒนาอีกหลายด้านในแง่ของการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตมังคุดเพื่อให้มีคุณภาพ การพัฒนาเทคโนโลยีด้านการเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การเก็บรักษาผลผลิตมังคุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการผลิตมังคุดตามระบบระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม กรมส่งเสริมการเกษตรในฐานะเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทและภารกิจหลัก ในการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามที่กำหนด จึงได้มีการดำเนินการส่งเสริมการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่ อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ตั้งแต่ปี 2550 และได้มีการตรวจรับรองมาจนถึงปัจจุบัน ในการดำเนินงานของสำนักงานเกษตรอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง พบว่ามีปัญหาในการดำเนินงานหลายประการ คือ เกษตรกรไม่ปฏิบัติตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมทุกขั้นตอน เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม และเกษตรกรขาดการจัดบันทึกอย่างสม่ำเสมอ จากเหตุผลดังกล่าวจึงควรทำการศึกษาเพื่อศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ทั้งนี้เพื่อที่จะนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนส่งเสริมการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมเกษตรกรในพื้นที่อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง และเพื่อให้เกษตรกรสามารถผลิตมังคุดอย่างมีคุณภาพและตรงมาตรฐานตามที่กำหนด เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งภายในและต่างประเทศต่อไป

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11
The 11th STOU National Research Conference

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาความรู้ แหล่งความรู้ ความคิดเห็นและแรงจูงใจเกี่ยวกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร
4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร
5. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร

สมมติฐานการวิจัย

สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ความรู้ แหล่งความรู้ ความคิดเห็น แรงจูงใจ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมอย่างน้อยหนึ่งปัจจัย มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ประชากรที่ศึกษาคือเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรปลูกมังคุดกับสำนักงานเกษตรอำเภอควนขนุน ในปี พ.ศ. 2562 จำนวน 821 ราย (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2562) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาร์ยามานะ ที่ความคลาดเคลื่อน 0.07 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 164 ราย เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 4 ส่วนคือ (1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร (2) ความรู้ แหล่งความรู้ ความคิดเห็น และแรงจูงใจเกี่ยวกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร (3) การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร และ (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร ซึ่งมีความสอดคล้องของเนื้อหาของแบบสอบถาม (Index of item-Objective Congruence: IOC) เท่ากับ 0.96 และมีค่าความเที่ยง (Reliability) ของความรู้ แหล่งความรู้ ความคิดเห็น แรงจูงใจ ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมเท่ากับ 0.913, 0.937, 0.901, 0.857, 0.914 และ 0.957 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ คะแนนรวมมาจัดระดับตามเกณฑ์ในการประเมิน ดังนี้ 1 - 3 คะแนน หมายถึง ระดับน้อยที่สุด 4 - 6 คะแนน หมายถึง ระดับน้อย 7 - 9 คะแนน หมายถึง ระดับปานกลาง 10 - 12 คะแนน หมายถึง ระดับมาก และ 13 - 15 คะแนน หมายถึง ระดับมากที่สุด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

ผลการวิจัย

การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร จำนวน 164 ราย พบว่าเกษตรกรร้อยละ 51.2 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 63.55 ปี ส่วนมากจบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.90 คน ส่วนมากเป็นกลุ่มลูกค้า ธกส. และมีประสบการณ์ในการปลูกมังคุดเฉลี่ย 15.74 ปี เกษตรกรส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก พื้นที่ในการทำเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 14.26 ไร่ มีพื้นที่ปลูกมังคุดเฉลี่ย 1.91 ไร่ มีรายได้จากภาคการเกษตรเฉลี่ย 150,405.49 บาทต่อปี รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 87,465.85 บาทต่อปี รายได้รวมเฉลี่ย 237,871.34 บาทต่อปี และส่วนมากมีภาระหนี้สินเป็นเงินกู้ในระบบจากธนาคารพาณิชย์

2. ความรู้ แหล่งความรู้ ความคิดเห็นและแรงจูงใจเกี่ยวกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร

2.1 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมังคุด จากการวัดระดับความรู้เกี่ยวกับการผลิตมังคุดของเกษตรกร จำนวน 15 ข้อ คิดเป็น 15 คะแนน พบว่าในภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 56.7 มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตมังคุดอยู่ในระดับมาก (ตอบถูกต้องเฉลี่ย 9.89 ข้อ) โดยข้อที่ตอบถูกมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การเก็บเกี่ยวผลผลิตมังคุดต้องเก็บเกี่ยวในระยะสายเลือด คือ เปลือกของมังคุดมีสีชมพูสม่ำเสมอ สีผิวเปลือกเกิดจุดแต้มหรือประสีม่วงแดงขึ้นเล็กน้อย ได้ร้อยละ 88.4 รองลงมามังคุดที่ขยายพันธุ์ด้วยการเพาะด้วยเมล็ด จะเริ่มให้ผลผลิต เมื่ออายุประมาณ 7 – 8 ปี ได้ร้อยละ 87.2 และโรครายไหลในระยะผลอ่อนของมังคุด เกิดจาก การเข้าทำลายของเพลี้ยไฟ ได้ร้อยละ 83.5 ตามลำดับ

2.2 ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม จากการวัดระดับความรู้เกี่ยวกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร จำนวน 15 ข้อ คิดเป็น 15 คะแนน พบว่าในภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 47.0 มีความรู้เกี่ยวกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ตอบถูกต้องเฉลี่ย 12.32 ข้อ) โดยข้อที่ตอบถูกมากที่สุด 3 อันดับแรก น้ำที่ใช้ในกระบวนการผลิต ต้องมาจากแหล่งที่ไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนวัตถุ หรือสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผลผลิต กรณีที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนในหัวเคราะห์น้ำ และผู้ปฏิบัติงานและ/หรือผู้ควบคุม ต้องมีความรู้ในการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ถูกต้อง รู้จักศัตรูพืช ชนิดและอัตราการใช้เครื่องพ่นวัตถุอันตรายทางการเกษตรและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ตอบถูกร้อยละ 100.0 รองลงมาใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรตามคำแนะนำหรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร หรือตามฉลากที่ขึ้นทะเบียน หยุดใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตรก่อนการเก็บเกี่ยวตามคำแนะนำในฉลาก หรือคำแนะนำของทางราชการ ได้ร้อยละ 95.7 และอุปกรณ์ ภาชนะบรรจุ และวัสดุที่สัมผัสกับผลผลิตโดยตรง ต้องทำจากวัสดุที่ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อน ได้ร้อยละ 89.6 ตามลำดับ

2.3 แหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตมังคุด เกษตรกรได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ทั้งที่เป็นสื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร, เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อื่นๆ, เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐอื่นๆ, ผู้นำชุมชน, บิดา มารดา เพื่อน, เจ้าหน้าที่ส่งเสริมบริษัทเอกชน และเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่ สื่อกลุ่ม ได้แก่ การประชุม, การฝึกอบรม, การสัมมนา และการศึกษาดูงาน สื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือ, วารสาร, เอกสารแผ่นพับ, วิทยุกระจายเสียง/เสียงตามสาย และโทรทัศน์ สื่อออนไลน์ ได้แก่ เว็บไซต์ (Website), เฟซบุ๊ก (Facebook), ไลน์ (Line) และแอปพลิเคชัน (Application)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

ภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาแหล่งความรู้แต่ละประเภท พบว่าได้รับจากสื่อกลุ่มมากกว่าสื่ออื่นๆ รองลงมาคือ สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อออนไลน์ ตามลำดับ

2.4 แหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม เกษตรกรมีระดับการได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ทั้งที่เป็นสื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร, เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อื่นๆ, เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐอื่นๆ, ผู้นำชุมชน, บิดา มารดา เพื่อน, เจ้าหน้าที่ส่งเสริมบริษัทเอกชน และเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่ สื่อกลุ่ม ได้แก่ การประชุม, การฝึกอบรม, การสัมมนา และการศึกษาดูงาน สื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือ, วารสาร, เอกสารแผ่นพับ, วิทยุกระจายเสียง/เสียงตามสาย และโทรทัศน์ สื่อออนไลน์ ได้แก่ เว็บไซต์ (Website), เฟซบุ๊ก (Facebook), ไลน์ (Line) และแอปพลิเคชัน (Application) ภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาแหล่งความรู้แต่ละประเภท พบว่าได้รับจากสื่อกลุ่มมากกว่าสื่ออื่นๆ รองลงมาคือ สื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อออนไลน์ ตามลำดับ

2.5 ความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม โดยภาพรวมเกษตรกร มีระดับความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาความคิดเห็นแต่ละประเด็นแล้ว พบว่ามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 8 ประเด็น ได้แก่ การจัดเก็บวัตถุดิบตรายทางการเกษตรชนิดต่างๆ ในสถานที่เฉพาะที่เป็นสัดส่วน แยกสารแต่ละชนิด ควบคุมการหยิบใช้ได้ ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตภัณฑ์ และไม่เกิดอันตรายต่อบุคคลมากที่สุด รองลงมา อุปกรณ์ ภาชนะบรรจุและวัสดุที่สัมผัสกับผลิตภัณฑ์โดยตรง ต้องทำจากวัสดุที่ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อน ผู้ที่สัมผัสกับผลิตภัณฑ์โดยตรงโดยเฉพาะหลังการเก็บเกี่ยวผลิตภัณฑ์ที่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนต้องมีการดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลและมีวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลิตภัณฑ์ ผู้ปฏิบัติงาน และ/หรือผู้ควบคุม ต้องมีความรู้ในการใช้วัตถุดิบตรายทางการเกษตรที่ถูกต้อง รู้จักศัตรูพืช ชนิดและอัตราการใช้ เครื่องพ่นวัตถุดิบตรายทางการเกษตร และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง การเก็บเกี่ยวต้องปฏิบัติตามถูกสุขลักษณะเพื่อป้องกันการปนเปื้อนที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค ไม่ใช่สิ่งขับถ่ายของคนมาเป็นปุ๋ย น้ำที่ใช้ในกระบวนการผลิตต้องมาจากแหล่งที่ไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผลิตภัณฑ์ที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนให้วิเคราะห์น้ำ และกรณีใช้น้ำเสียจากโรงงานฯ หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนได้พิสูจน์แล้วว่าน้ำ ผ่านการบำบัดน้ำเสียแล้วนำมาใช้ในกระบวนการผลิตได้ ตามลำดับ

2.6 แรงจูงใจต่อการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม โดยภาพรวมพบว่า ระดับแรงจูงใจต่อการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาแต่ละแรงจูงใจประเด็นแล้ว พบว่าเกษตรกรมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ ระบบเกษตรดีที่เหมาะสม เป็นมาตรฐานรับรองระบบการผลิตที่เป็นที่ยอมรับแก่ผู้บริโภค ตรงตามมาตรฐานที่กำหนด และผลิตผลมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม มีคุณภาพ ปลอดภัยต่อผู้ผลิต ผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม รองลงมาเกษตรกรมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก 4 ประเด็น ได้แก่ ผลผลิตจากระบบเกษตรดีที่เหมาะสม เป็นที่ต้องการของตลาดและผู้บริโภค เจ้าหน้าที่ส่งเสริมประสานงาน หรือบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาคี เพื่อสนับสนุนการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม มีการแนะนำช่องทางให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนและมีการสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มรับซื้อและจำหน่ายผลผลิต ในรูปแบบของกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ ตามลำดับ

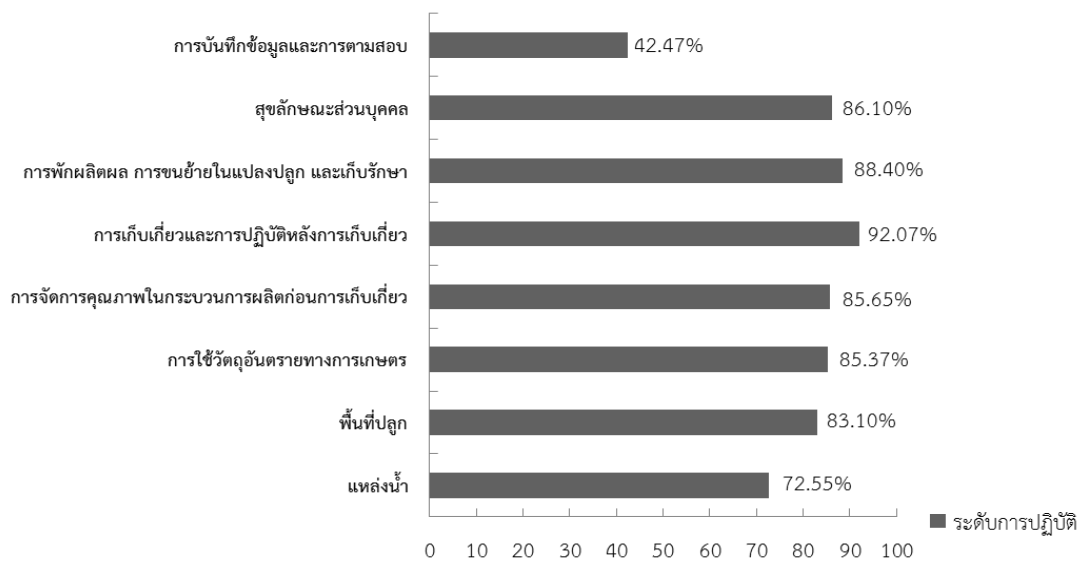

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

3. การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร

การยอมรับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม การผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมที่มีผู้ปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ห้ามใช้ หรือมีไว้ในครอบครองวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ห้ามผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ครอบครอง ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม และไม่ใช้สิ่งขับถ่ายของคนมาเป็นปุ๋ย ได้ร้อยละ 100.0 รองลงมาพื้นที่ในการผลิต ต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้ร้อยละ 95.1 และอุปกรณ์ ภาชนะบรรจุ และวัสดุที่สัมผัสกับผลิตผลโดยตรง ต้องทำจากวัสดุที่ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อน ได้ร้อยละ 94.5 ตามลำดับ

ภาพที่ 1 แผนภูมิแสดงระดับการยอมรับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม

4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรกับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร (Y)

n = 164

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (b)	t	Sig.
ค่าคงที่	13.230	4.521	0.000
X ₁ = อายุ (ปี)	-0.010	-0.684	0.495
X ₂ = ประสบการณ์ในการปลูกมังคุด (ปี)	0.017	0.590	0.556
X ₃ = รายได้รวมของครัวเรือน (ปีที่ผ่านมา) (บาท/ปี)	1.542E-6	1.681	0.095

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

ตารางที่ 1 (ต่อ)

n = 164

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ ถดถอย (b)	t	Sig.
X_4 = พื้นที่ปลูกมั่งคุด (ไร่)	-0.059	-0.649	0.517
X_5 = ระดับความรู้เกี่ยวกับการผลิตมั่งคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม	0.113	1.165	0.246
X_6 = ระดับการได้รับความรู้จากแหล่งความรู้เกี่ยวกับระบบเกษตรดีที่เหมาะสม	0.510	1.223	0.223
X_7 = ระดับความคิดเห็นต่อการผลิตมั่งคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม	1.272	2.941**	0.004
X_8 = ระดับแรงจูงใจต่อการปลูกมั่งคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม	0.281	0.725	0.470
X_9 = ระดับปัญหาในการปลูกมั่งคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม	-0.981	-3.156**	0.002
X_{10} = ระดับข้อเสนอแนะในการปลูกมั่งคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม	-0.887	-1.834	0.069
$R^2 = 0.150$ $SEE = 1.915$ $F = 3.871$ $Sig. \text{ of } F = 0.000$			

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมั่งคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร พบว่า จากตัวแปรอิสระ 10 ตัวแปร มีตัวแปรอิสระ 8 ตัวแปร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ระดับความคิดเห็นต่อการผลิตมั่งคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และระดับปัญหาในการผลิตมั่งคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตมั่งคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร

5.1 ปัญหาในการผลิตมั่งคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร โดยภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาปัญหาหลัก พบว่าด้านที่เป็นปัญหาระดับมากที่สุด ได้แก่ ปัญหาในด้านการส่งเสริมการปลูกมั่งคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม และเมื่อพิจารณาแยกเป็นประเด็นย่อย พบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ วิธีการส่งเสริมและด้านการสนับสนุน รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ประเด็นความรู้ ส่วนประเด็นหลักที่เป็นระดับปัญหารองลงมา ได้แก่ ปัญหาด้านการผลิตมั่งคุด เมื่อพิจารณาแยกเป็นประเด็นย่อย พบว่าที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การตลาด รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การจัดการในการปลูกและการดูแลรักษา ตามลำดับ โดยประเด็นที่มีระดับปัญหาอันดับแรก คือ ไม่มีตลาดรับซื้อผลผลิตอย่างแน่นอน

5.2 ข้อเสนอแนะในการผลิตมั่งคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร โดยภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาข้อเสนอแนะในการผลิตมั่งคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร พบว่าประเด็นหลักที่มีระดับข้อเสนอแนะมากที่สุด ได้แก่ ข้อเสนอแนะด้านการผลิตมั่งคุด เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็นย่อย พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านตลาด รองลงมาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการจัดการในการปลูกและการดูแลรักษา ส่วนประเด็นหลักที่มีระดับข้อเสนอแนะรองลงมา ได้แก่ ข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมการปลูกมั่งคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็นย่อย พบว่าที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการสนับสนุน รองลงมาอยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11 The 11th STOU National Research Conference

ด้านวิธีการส่งเสริม และด้านประเด็นความรู้ ตามลำดับ โดยประเด็นที่มีระดับข้อเสนอแนะอันดับแรกคือ ควรมีการสนับสนุน การเข้าถึงแหล่งปัจจัยการผลิตราคาถูก

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

จากผลการวิจัย พบว่าเกษตรกรร้อยละ 50.0 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับสุภารัตน์ ชูชัย (2562, น. 58) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการผลิตมังคุดตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าเกษตรกรร้อยละ 64.4 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับชานน ฅนอมวงศ์ (2556, น. 91) ศึกษาความต้องการการส่งเสริมและการผลิตมังคุดของเกษตรกรในอำเภอแกลง จังหวัดระยอง ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรร้อยละ 57.5 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และสอดคล้องกับอรุณชัย ตริไวย (2562, น. 79) ศึกษาการส่งเสริมการผลิตมังคุดคุณภาพ ในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าเกษตรกรร้อยละ 47.9 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาเช่นกัน แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เข้าถึงการศึกษาระดับพื้นฐานที่ไม่สูงมากนัก อาจทำให้เป็นข้อจำกัด การนำเอาเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้การผลิตมังคุดมาใช้ รวมถึงในด้านการพัฒนาต่างๆ

เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกมังคุดเฉลี่ย 15.74 ปี สอดคล้องกับพัคศจี คำกิ่ง (2558, น. 65) พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกมังคุดเฉลี่ย 19.74 ปี สอดคล้องกับวัลลภา สามประดิษฐ์ (2562, น. 69) ศึกษาการพัฒนาการผลิตมังคุดคุณภาพตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าเกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกมังคุดเฉลี่ย 22.53 ปี แตกต่างกับเกสรินทร์ จันทรแก้ว (2562, น. 47) พบว่า เกษตรกรส่วนมาก มีประสบการณ์ในการปลูกมังคุดเฉลี่ย 4.07 ปี แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรผู้ปลูกมังคุดค่อนข้างมีประสบการณ์ ในการปลูกมังคุดมาเป็นระยะเวลาพอสมควร น่าจะค่อนข้างมีความเชี่ยวชาญในการปลูกมังคุดพอสมควร อาจเป็นเพราะเกษตรกร ส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก

เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกมังคุดเฉลี่ย 1.91 ไร่ แตกต่างกับสุภารัตน์ ชูชัย (2562, น. 61) พบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ปลูก มังคุดเฉลี่ย 5.13 ไร่ แตกต่างกับศรีสุตา พรหมพิมพ์ (2555, น. 37) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตร อินทรีย์ของเกษตรกรในตำบลอ่างศิรี ตำบลมะขาม จังหวัดจันทบุรี พบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกมังคุดเฉลี่ย 6.17 ไร่ แตกต่างกับธนพนธ์ สุโพธิวรรณ (2561, น. 2075) ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการผลิตมังคุดคุณภาพของเกษตรกรผู้ปลูก มังคุดในตำบลพลี อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา พบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกมังคุดเฉลี่ย 7.60 ไร่ และแตกต่างกับพัคศจี คำกิ่ง (2558, น. 64) พบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกมังคุดเฉลี่ย 8.90 ไร่ ทำให้ทราบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกมังคุดค่อนข้างน้อย อาจเป็นเพราะว่ามังคุดเป็นพืชที่ต้องมีการดูแลรักษาอย่างใกล้ชิด อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มีการเลือกปลูกมังคุดในขนาดพื้นที่ พอเหมาะ ทำให้สามารถดูแลรักษาได้อย่างทั่วถึง ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้

2. แหล่งความรู้ ความคิดเห็นและแรงจูงใจเกี่ยวกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกร

2.1 แหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม

แหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมเกษตรกรได้รับความรู้จากแหล่งความรู้เกี่ยวกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเกษตรกรได้รับความรู้เกี่ยวกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมจากแหล่งความรู้ประเภทสื่อกลุ่มมากที่สุด ได้แก่

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

การประชุม การฝึกอบรม การสัมมนา และการศึกษาดูงาน ตามลำดับ รองลงมา คือ สื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อออนไลน์ ตามลำดับ แตกต่างกับนฤพนธ์ สุโพธิ์วรรณ (2561, น. 2083) พบว่า เกษตรกรร้อยละ 99.3 ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรจากญาติ/เพื่อน และแตกต่างกับชานน ฅนอมวงศ์ (2557, น. 60) ผลการวิจัยพบว่า ร้อยละ 98.4 ได้รับข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ภาคเอกชน/บริษัท อาจเป็นเพราะในปัจจุบันการส่งเสริมการเกษตร นิยมใช้สื่อกลุ่มทั้งการประชุม การฝึกอบรม การสัมมนา และการศึกษาดูงาน ทำให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้จากสื่อดังกล่าวได้ง่ายและสะดวกที่สุด อีกทั้งเกษตรกรส่วนมากมีอายุมาก จึงทำให้การเข้าถึงแหล่งความรู้ด้านสื่อออนไลน์ กระทำได้ยาก อาจเนื่องด้วยข้อจำกัดด้านปัญหาสุขภาพ เช่น สายตา นิ้วหรือมือ เป็นต้น

2.2 ความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม

ความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยเรียงลำดับระดับความคิดเห็นที่มากที่สุด 3 ประเด็นแรก คือ เกษตรกรมีความคิดเห็นว่าการจัดเก็บวัตถุดิบทางด้านการเกษตรชนิดต่างๆ ในสถานที่เฉพาะที่เป็นสัดส่วน แยกสารแต่ละชนิด ควบคุมการหยิบใช้ได้ ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลผลิต และไม่เกิดอันตรายต่อบุคคล รองลงมาเกษตรกรมีความคิดเห็นว่าการอุปโภค ภาชนะบรรจุและวัสดุที่สัมผัสกับผลผลิตโดยตรง ต้องทำจากวัสดุที่ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อน และเกษตรกรมีความคิดเห็นว่าเป็นผู้ที่สัมผัสกับผลผลิตโดยตรง โดยเฉพาะหลังการเก็บเกี่ยว ผลผลิตที่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนต้องมีการดูแลสุขลักษณะส่วนบุคคลและมีวิธีการป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลผลิต ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันเกษตรกรให้ความสำคัญกับความปลอดภัยต่อผลผลิตและการป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนสู่ผลผลิตค่อนข้างมาก

2.3 แรงจูงใจต่อการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม ระดับแรงจูงใจต่อการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร ผลการพบว่า ในภาพรวมทั้งหมดเกษตรกรมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาแยกรายละเอียด พบว่า เกษตรกรมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ประเด็นแรก ได้แก่ ระบบเกษตรดีที่เหมาะสม เป็นมาตรฐานรับรองระบบการผลิตที่เป็นที่ยอมรับแก่ผู้บริโภค และผลิตผลมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม มีคุณภาพ ปลอดภัยต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ สอดคล้องกับธัญชนก โต๊ะถม (2561, น. 650) ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เข้าร่วมโครงการผลิตมังคุดตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีเพราะว่าผลผลิตมีคุณภาพดีและปลอดภัยแก่ผู้บริโภคเป็นเพราะว่าระบบเกษตรดีที่เหมาะสมเป็นระบบการผลิตที่ถูกต้องในฟาร์ม โดยพิจารณาตั้งแต่พื้นที่การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และการจัดการหลังเก็บเกี่ยว เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ มีลักษณะตรงตามความต้องการของตลาด จึงเป็นแรงจูงใจให้กับเกษตรกรในการปฏิบัติตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมให้มีความปลอดภัยต่อการบริโภคของผู้ผลิต ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อมตามมา

3. การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร

การผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร โดยเกษตรกรส่วนมากมีการปฏิบัติตามการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมในระดับมาก ผลการศึกษพบว่า ประเด็นที่มีผู้ปฏิบัติน้อยที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ในการจำหน่ายผลผลิต ต้องบันทึกข้อมูลผู้รับซื้อหรือแหล่งที่นำผลผลิตไปจำหน่าย รวมถึงปริมาณที่จำหน่ายได้ รองลงมาเก็บตัวอย่างน้ำอย่างน้อย 1 ครั้ง ในระยะเริ่มการผลิต และในช่วงเวลาที่มีสภาวะแวดล้อมเสี่ยงต่อการปนเปื้อนได้ และเก็บบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงานและเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้อย่างน้อย 2 ปีของการผลิตติดต่อกันหรือตามที่ผู้ประกอบการหรือประเทศคู่ค้าต้องการ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับกังสดาล กนกหงส์ (2561, น. 80) ศึกษาการยอมรับวิธีการปลูกพืชภายใต้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) ของเกษตรกรโครงการหลวงม่อนเงาะ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

พบว่า เกษตรกรมีการยอมรับวิธีการปลูกพืชภายใต้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) รวมทุกด้านมีการยอมรับไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีผู้ปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ การบันทึกข้อมูลและการตามสอบ อาจเป็นเพราะว่าเกษตรกรไม่เล็งเห็นถึงความสำคัญในการจดบันทึกข้อมูล รวมถึงขั้นตอนที่ยุ่งยากในการบันทึก หรือไม่เข้าใจวิธีการบันทึก ทำให้เกษตรกรไม่เคร่งครัดในการบันทึกข้อมูลและการตามสอบ อีกทั้งเกษตรกรไม่เล็งเห็นถึงความสำคัญในการตรวจวิเคราะห์น้ำ

4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกร

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า มีตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีและเหมาะสมอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือระดับความคิดเห็นต่อการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีและเหมาะสม ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับกังสดาล กนกหงส์ (2561, น. 82) พบว่า เกษตรกรที่มีทัศนคติที่ดีมีแนวโน้มที่จะยอมรับวิธีการปลูกพืชตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมไปปฏิบัติสูง เนื่องจากทัศนคติเป็นเรื่องของจิตใจและความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อข้อมูล เกษตรกรจะยอมรับและนำไปปฏิบัติได้นั้นต้องเกิดจากการมีทัศนคติที่ดีต่อนวัตกรรมที่นำมาส่งเสริม และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิวัฒน์ ภู่อ้อม (2554, น. 78) พบว่า ทัศนคติต่อมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสมสำหรับพืชอาหาร มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของการเกษตรที่ดีและเหมาะสม และได้อธิบายว่าการที่เกษตรกรมีทัศนคติที่ดีจะส่งผลให้เกษตรกรมีการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของการเกษตรที่ดีและเหมาะสมสำหรับพืชอาหารได้อย่างถูกต้องมากขึ้น ดังนั้น หากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะมีการส่งเสริมความรู้ใดๆ ให้แก่เกษตรกร ควรสร้างความคิดเห็นและทัศนคติที่ดีให้แก่เกษตรกรเป็นอันดับแรก เพื่อให้การส่งเสริมต่างๆ นั้นมีโอกาสประสบความสำเร็จมากขึ้น และตัวแปรด้านระดับปัญหาในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีและเหมาะสม มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม อาจเป็นเพราะว่า เมื่อตัวเกษตรกรพบปัญหาจากการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีและเหมาะสมมากหรือน้อย ทำให้เป็นอุปสรรคที่จะปฏิบัติตามระบบเกษตรที่ดีและเหมาะสมต่อไปได้ ดังนั้น หากตัวเกษตรกรสามารถหาแนวทางในการจัดการปัญหาต่างๆ ที่พบเจอ หรือได้รับความช่วยเหลือจากผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างทันท่วงทีก็จะทำให้เกษตรกรสามารถผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีและเหมาะสมต่อไปได้โดยประสบความสำเร็จ

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีและเหมาะสมของเกษตรกร

5.1 ปัญหาในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีและเหมาะสม

ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นที่มีระดับปัญหามากที่สุดอันดับแรก คือ ไม่มีตลาดรับซื้อผลผลิตอย่างแน่นอน สอดคล้องกับมัญญา เรืองวงศ์โรจน์ (2558, น. 23) ศึกษาการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ผลิตพืชเทศบาลตำบลเกษตรพัฒนา อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ประเด็นที่มีระดับปัญหามากที่สุด คือ ด้านการตลาด แตกต่างกับศิรินา ชูธรรมธัช (2553, น.110) การศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมังคุดตามระบบ GAP ของเกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง พบว่า ปัญหาในการผลิตมังคุดจากการประเมินประเด็นปัญหาของเกษตรกรผู้ปลูกมังคุด พบว่ามีปัญหาหลักที่เกษตรกรพบได้แก่ ปุ๋ยราคาแพง อาจเป็นเพราะว่าในพื้นที่ เกษตรกรมีการรวมกลุ่มในการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีและเหมาะสมน้อย จึงทำให้ความสามารถในการต่อรองกับพ่อค้าคนกลางและตลาดมีน้อย ส่วนใหญ่มีการจำหน่ายมังคุดในลักษณะรายเดี่ยว จึงส่งผลให้มีตลาดรับซื้อผลผลิตอย่างแน่นอน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11
The 11th STOU National Research Conference

5.2 ข้อเสนอแนะในการผลิตมัลติมีเดียตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม

ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นประเด็นที่มีระดับข้อเสนอแนะมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ควรมีการสนับสนุน การเข้าถึงแหล่งปัจจัยการผลิตราคาถูก รองลงมาควรมีการอบรมให้ความรู้ด้านการเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว มัลติมีเดียตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม และควรมีการประกันราคาผลผลิต ตามลำดับ สอดคล้องกับสุภารัตน์ ชูชัย (2562, น. 89) ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เสนอแนะให้มีการให้ความรู้เรื่องการให้ความรู้ ความเข้าใจ ประโยชน์เกี่ยวกับผลิตมัลติมีเดียตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม อาจเป็นเพราะว่าเกษตรกรเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาความรู้ในการผลิตมัลติมีเดียตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม และต้องการเสนอแนะให้เกิดการพัฒนาในประเด็นการเข้าถึงแหล่งปัจจัยการผลิตราคาถูก รวมถึงการประกันราคาผลผลิตให้กับเกษตรกร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกรผู้ปลูกมัลติมีเดียในพื้นที่อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

1.1.1 เกษตรกรจะต้องจัดสรรทรัพยากรในครัวเรือนให้เหมาะสม จากการผสมผสานประสบการณ์ ภูมิปัญญาดั้งเดิมเข้ากับความสามารถในการเรียนรู้ ปรับตัวและตัดสินใจยอมรับเทคโนโลยีของคนที่ยุ่่น้อยกว่า

1.1.2 เกษตรกรควรมีแนวคิดในการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรของตนเองให้มีความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดกับตัวเกษตรกรเอง

1.1.3 เกษตรกรควรเข้าถึงแหล่งความรู้ให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น และพัฒนาการใช้สื่ออื่นๆ เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก ไลน์ แอปพลิเคชัน เป็นต้น ซึ่งจะเป็นช่องทางที่สามารถ แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ในสิ่งที่สนใจร่วมกันได้อย่างรวดเร็ว ทุกคนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้อย่างเท่าเทียมกัน

1.1.4 เกษตรกรควรหมั่นสังเกตความผิดปกติของพืชที่ปลูก หมั่นหาความรู้เพิ่มเติม และหาแนวทาง แก้ปัญหาเพื่อเตรียมรับมือกับปัญหาด้านโรคและแมลงศัตรูพืชที่อาจเกิดขึ้นได้

1.1.5 เกษตรกรควรมีการรวมกลุ่มเพิ่มมากขึ้น เพื่อประโยชน์ทั้งในแง่ของการวางแผนการผลิต การจัดการ ด้านปัจจัยการผลิตที่จำเป็น และการจัดการผลผลิตให้มีคุณภาพที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

1.2 ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

1.2.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรประสานไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการเงิน การจัดทำ บัญชีครัวเรือนพื้นฐาน เพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถจัดการระบบการเงิน รายรับ รายจ่ายได้อย่างเป็นระบบ จะช่วยให้เกษตรกรสามารถวางแผนการใช้จ่าย เก็บออม และสามารถแบ่งเงินส่วนหนึ่งเพื่อการชำระหนี้ได้อย่างคล่องตัว มีความยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรพัฒนาองค์ความรู้ด้านการผลิตมัลติมีเดียตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม ของเกษตรกรให้ตรงกับปัญหาและความต้องการของเกษตรกร เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง และควรแก้ปัญหาที่จะสามารถกระทำได้อย่างเร่งด่วนก่อน เช่น การสร้างหรือพัฒนาแปลงต้นแบบเพื่อใช้เป็นจุดเรียนรู้ด้านการผลิตมัลติมีเดียตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมให้มีในพื้นที่ก่อน และแก้ปัญหาด้านอื่นๆ ต่อไป

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

1.2.3 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรสร้างความเข้าใจให้กับเกษตรกรอย่างถูกต้องในด้านการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม เพื่อให้เกษตรกรมีความเข้าใจและสามารถผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

1.2.4 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรใช้แรงจูงใจในประเด็นต่างๆ มาเป็นสิ่งจูงใจให้เกษตรกรมีการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมต่อไป และเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรที่ยังไม่มีการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมหันมาผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมเพิ่มมากขึ้น

1.2.5 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมให้เกษตรกรเล็งเห็นความสำคัญของการจดบันทึกมากยิ่งขึ้นให้มีการจดบันทึกรายละเอียดประจำฟาร์มของตน รวมถึงต้องบันทึกข้อมูลผู้รับซื้อหรือแหล่งที่นำผลผลิตไปจำหน่าย รวมถึงปริมาณที่จำหน่ายได้รวมด้วย เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบย้อนกลับและเป็นประโยชน์กับตัวเกษตรกรเอง

1.3 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.3.1 กรมส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมมือกันเพื่อพัฒนาตามข้อเสนอแนะดังกล่าว ควรมีแผนรองรับด้านราคาผลผลิตของเกษตรกร เช่น ควรมีนโยบายประกันราคาสินค้าการเกษตรที่มีการปฏิบัติตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการผลิตพืชตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตพืชให้เกษตรกรสามารถผลิตพืชได้อย่างมีคุณภาพส่งผลให้ราคาผลผลิตสูงขึ้น และประสานช่องทางการตลาดรองรับผลผลิตของเกษตรกร

1.3.2 ควรมีการบูรณาการจากทุกภาคส่วนระหว่างภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชนผลักดันให้เกิดการรวมกลุ่มเกษตรกร ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปลงใหญ่ เป็นต้น เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาทางการเกษตร และส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน แหล่งปัจจัยการผลิตราคาถูก สนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้สามารถผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการยอมรับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมในพื้นที่อื่น เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยอื่นที่มีผลกับการยอมรับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม สามารถสรุปผลการวิจัยมาเป็นแนวทางการวางแผนการส่งเสริมเทคโนโลยีการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมและสามารถใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมถึงแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมในพื้นที่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรได้อย่างตรงจุด และทำให้เกษตรกรเป้าหมายสามารถผลิตสินค้าเกษตรได้อย่างปลอดภัยตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม

2.3 ควรมีการศึกษาศึกษาเพิ่มเติมถึงความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ปลูกมังคุดที่มีต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสามารถพัฒนาตนเองและเกิดการพัฒนาตัวเกษตรกรได้อย่างยั่งยืน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2562). ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร. สืบค้นจาก <http://www.farmer.doe.go.th/>
- กังสดาล กนกหงส์. (2561). การยอมรับวิธีการปลูกพืชภายใต้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) ของเกษตรกรโครงการหลวงม่อนเงาะ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร, 36(1), 75-84.
- เกสรินทร์ จันท์แก้ว. (2562). ศักยภาพของเกษตรกรในการผลิตมังคุดคุณภาพ ในอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช (วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ชานน ถนอมวงศ์. (2556). ความต้องการการส่งเสริมและการผลิตมังคุดของเกษตรกรในอำเภอแกลง จังหวัดระยอง (วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- นฤพนธ์ สุโพธิ์วรรณ. (2561). ความต้องการการส่งเสริมการผลิตมังคุดคุณภาพของเกษตรกรผู้ปลูกมังคุดในตำบลพลี อำเภอสทิงพระ จังหวัดจันทบุรี. วารสารสุโขทัยธรรมาธิราช, 8(2), 2075-2089.
- พัคจี คำกิ่ง. (2562). การผลิตและการตลาดมังคุดคุณภาพของเกษตรกรอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร (วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- มนัญญา เรืองวงศ์โรจน์. (2558). การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ผลิตพืชเทศบาล ตำบลเกษตรพัฒนา อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร. วารสารเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม, 14(2), 18-25.
- วิวัฒน์ ภู่อ้อม. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกผัก ในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรเพื่อการพัฒนา ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, เพชรบุรี.
- ศรีสุตา พรหมพิมพ์. (2555). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมังคุดตามระบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรในตำบลอ่างศิรี ตำบลมะขาม จังหวัดจันทบุรี (วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ศิริณา ชูธรรมธัช. (2553). การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตมังคุดตามระบบ GAP ของเกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง. สืบค้นจาก <http://www.mcc.cmu.ac.th/Seminar/pdf/989629989.pdf>
- สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง. (2563). “แนวทางพัฒนาไม้ผลจังหวัดพัทลุง” (แผ่นพับ)
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราช. (2562). ฐานข้อมูลเกษตรกรรายสินค้า พ.ศ.2562 จังหวัดนครศรีธรรมราช. นครศรีธรรมราช: สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2563). “มังคุด : เนื้อที่ยืนต้น เนื้อที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปี2563”. สืบค้นจาก https://www.oae.go.th/assets/portals/1/fileups/prcaidata/files/1_mangosteen2563.pdf

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11
The 11th STOU National Research Conference

สุภารัตน์ ชูชัย. (2562). แนวทางการส่งเสริมการผลิตมังคุดตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรใน
อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช (วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

อรุณชัย ตรีไวย. (2562). การส่งเสริมการผลิตมังคุดคุณภาพ ในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช (วิทยานิพนธ์เกษตร
ศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.